

Zegveld Molenweg 61 (2)

Het moet een vooruitstrevende vrouw geweest zijn: Cornelia Groenendijk, weduwe van Aart Blok. Cornelia (geboren 15 augustus 1830 te Rietveld) waagde de stap door een stukje grond in erfpacht te nemen van Leendert Verhoef, gelegen in de polder Den Hoogenbroek en er een houten huisje op te bouwen. Het stukje grond was omgeven door water en het huisje lag dus eigenlijk op een klein eilandje. Het houten huisje kreeg als adressering Hogeboek 216. Thans is de adressering van het betreffende perceel Molenweg 61.

In 1913 verandert het stukje grond van eigenaar. Leendert Verhoef verkoopt de grond aan Jan de Leeuw Azn. Ten aanzien van de erfpacht verandert er niets.

Als Cornelia op 13 juni 1914 overlijdt, wordt haar schoonzoon Jan Berkelaar (geboren 5 januari 1865 te Vinkeveen) eigenaar van het houten huisje. Jan was op 28 maart 1890 getrouwd met Gerritje Blok, een dochter van Cornelia. Voor de kost was Jan visser. Hij pachtte het water van de boeren en viste onder andere op de vliet, het water dat langs de Rietveldse kade loopt. Gerritje is op 16 februari 1861 geboren in Zegveld en op 13 juni 1911 overleden toen ze op weg was naar de kerk in Zegveld.

Hun zoon Ernst was in z'n vrije tijd godsdienstonderwijzer in Krimpen aan de IJssel. Voor z'n beroep werkte hij daar op een scheepswerf. Een enkele keer gebeurde het dat hij in ons dorp in de kerk mocht preken. Het verhaal gaat dat het erg zware preken waren.

Jan Berkelaar gaat in 1924 bij zijn dochter Aartje Berkelaar wonen in IJsselstein. Aartje was getrouwd met Arie Jaarsveld uit Linschoten. Arie was in IJsselstein sluiswachter. Arie Jaarsveld komt op tragische wijze om het leven. Een vrachtwagen komt in de winter tijdens een gladheid in een slip terecht en botst tegen een boom, precies waar Arie staat. Hij overleefde dit ongeval niet. Na het overlijden van Arie vertrekken vader Jan en dochter Aartje naar Apeldoorn. Zij gaan wonen op een boerderijtje dat ze daar hebben gekocht. Bekend is dat vader Jan Berkelaar zijn dochter Aartje heeft overleefd. Zelf is hij omstreeks 1941 in Apeldoorn overleden.

Toen Jan Berkelaar in 1924 naar zijn dochter Aartje in IJsselstein ging, verkocht hij het houten woninkje aan zijn zoon Cornelis (Cor) Berkelaar. Cornelis (geboren 8 juni 1895 te Zegveld) is op 22 mei 1918 getrouwd met Petronella Jacoba (To) Muit (geboren 5 juli 1897 te Zegveld). Na hun huwelijk hebben zij eerst nog enkele jaren in de Meije gewoond. Zij krijgen negen kinderen: vijf meisjes en vier jongens. De twee oudste kinderen, allebei meisjes, zijn kort achter elkaar op jonge leeftijd overleden, namelijk vijf en twee jaar oud. In 1926 verandert de grond weer van eigenaar. Jan de Leeuw laat de grond na aan zijn schoonzoon Hendrik Jan van der Wind en deze laat het in 1939 weer na aan zijn dochters Jacomijntje en Lijntje van der Wind.

Net als zoveel andere jongens moest ook Cor in militaire dienst. Hij vervulde deze als schildwacht bij koningin Wilhelmina. Ongetwijfeld zou hij een boek hebben kunnen schrijven over wat hij daar allemaal heeft meegemaakt. Terug uit militaire dienst nam hij het beroep van visser weer op zich. Hij had dit beroep van zijn vader overgenomen. Hij is maar kort visser geweest. Het leverde niet echt een belegde boterham op. In 1926 is hij in Bodegraven gaan werken in een koekenfabriek. Zij maakten koeken die als veevoer aan de koeien werden gegeven. Vier jaar later, in 1930 kreeg Cor een ongeluk in de fabriek. Hij kwam met zijn linkerhand tussen een machine, waarbij hij zijn ring- en middelvinger kwijtraakte. In 1935

ging hij weg bij de koekenfabriek en ging werken als boerendaggelder. Bij diverse boeren deed hij allerlei losse werkzaamheden zoals baggeren, hooibouwen en maaien. Ook zijn vrouw To ging welk eens helpen bij de boer. Zo molk zij de koeien bij onder andere Leen de Leeuw en Cor Bol als deze aan het hooibouwen waren.

In 1954 vertrekt Cor Berkelaar met zijn vrouw To en jongste zoon Aart (geboren 9 december 1937, overleden 28 juli 1998 te Kamloops BC Canada) naar Canada. Zij gingen inwonen bij hun zoon Ernst (geboren 5 februari 1929), ook wel Erk genoemd. Erk was in 1952 al naar Canada gegaan met zijn vrouw Truus Verweij, met wie hij op 28 juni 1952 was getrouwd. Erk had tegen zijn vader gezegd: „Man, kom toch naar Canada. Er is hier werk zat.” Het avontuur trok vader Cor wel en moeder To volgde haar man. De kinderen Jan (geboren 5 mei 1926), Jos (geboren 22 februari 1933, overleden 5 juni 2001 te Zegveld) en Nel (geboren 19 september 1934) bleven achter in het houten huisje. Maar...moeder To heeft het in Canada niet gemakkelijk. Ze heeft vreselijke heimwee en keert na negen maanden weer terug naar Zegveld. Toen ze

terug kwam in Zegveld zei dokter De Jong tegen haar: „Zo held, ben je daar weer.” Hij had dit al zien aankomen. Haar man Cor blijft wel in Canada. Hij had daar werk gevonden op een houtzagerij in Williamslake. In 1958 komt Cor voor korte tijd terug naar Zegveld om zijn 40-jarig huwelijksfeest te vieren. Daarna gaat hij weer terug naar Canada. Als hij in 1961 weer terug komt, blijft hij voorgoed thuis in Zegveld.

Het was in huize Berkelaar altijd de zoete inval. Vader Cor ‘dook’ meestal op tijd de bedstee in en zolang de visite hem maar niet stoorde, was alles prima. Anders kon men meteen vertrekken. Dochter Ger van Amerongen-Berkelaar (geboren 7 maart 1925) herinnert het zich allemaal nog goed en kan er prachtig over vertellen. Zo ook het verhaal over de geiten. Op een keer had de geit gejongd en liepen er om het huis jonge geitjes. Een jong geitje nam een keer een flinke aanloop en sprong op het deksel van de buiten-wc oftewel de plee. Het geitje zakte door het deksel heen en viel in de poep. Moeder To heeft het geitje bij z'n kop er uit getrokken en in de sloot schoon gespoeld. De familie hield trouwens twee geiten voor de melk.

De melk was voor eigen consumptie en er werd pap van gekookt.

Cor Berkelaar had als hobby het telen van tabak, oftewel pruimtabak. Deze tabak was voor eigen consumptie. De tabak werd eerst in de schuur en later op de zolder van het houten huisje gedroogd. Vervolgens werd de tabak gesneden tot pruimtabak.

Toen Cor en To in 1954 naar Canada gingen, werd het houten huisje gekocht door hun zoon Jan. Zoals reeds geschreven bleef hij daar wonen met zijn broer Jos en zus Nel. Jan had na de lagere school verder geen opleiding gevolgd en hielp in de oorlog zijn vader met het rooien van eikenboomstronken. Deze stronken werden klein gemaakt en als brandhout verkocht. Verder was hij in de oorlog voor korte tijd werkzaam bij bakker Jacob Benschop, die zijn bedrijf had aan de Hogeboek, nu Molenweg. Kruidenier Nap in de Achterstraat in Woerden was zijn volgende werkgever. De vrouw van kruidenier Nap zei tegen Jan: „Jij moet een vak gaan leren.” Deze raad volgde Jan na de oorlog op en liet zich als ongeschoolde in negen maanden tijd scholen tot timmerman in de Vlijtstraat in Utrecht. In die tijd speelde ook de militaire dienst. Jan heeft niet hoeven te dienen, maar is voor zijn diensttijd op verzoek van politie Joor (hij was politie in ons dorp) bij de reservepolitie geweest. Als timmerman heeft Jan daarna 36 jaar gewerkt bij aannemingsbedrijf Hilgeman in Linschoten. Toen dit bedrijf failliet ging, heeft Jan nog enkele jaren gewerkt bij aannemingsbedrijf Van der Heijden in Woerden. Daarna kon hij gebruik maken van de VUT-regeling.

We keren weer terug naar de geschiedenis van het houten huisje. Het huisje was slecht en Jan wilde graag nieuw bouwen. Begin jaren zestig kreeg hij een verklaring ‘onbewoonbaar’, zodat het kon worden gesloopt. In 1962 was het zover. Er kon een nieuw huis worden gebouwd ‘ter vervanging van een krot’, zoals in de archieven omschreven staat. Jan ging met zijn ouders zolang wonen in het achterste huisje bij Manus Heemskerk aan de Molenweg 51. Jan heeft het huis voor een groot gedeelte zelf gebouwd, samen met aannemer Hilgeman uit Linschoten, bij wie hij werkte. Bij het metselwerk werd hij geholpen, maar het timmerwerk heeft hij allemaal zelf gedaan.

Jan wilde de grond waarop het huisje werd gebouwd graag kopen, maar er rustte nog een erfpacht op die liep tot 1990. Omdat in die tijd ook de ruilverkaveling speelde, kon de erfpacht worden afgekocht van Jacomijntje (Mijntje) van der Wind. Zij woonde aan de Hoofdweg 33. De erfpacht bedroeg $f\ 2,50$ per jaar. Omdat Mijntje dacht dat ze nog wel 40 jaar kon leven, werd de erfpacht afgekocht voor $40 \times f\ 2,50 = f\ 100,00$.

De bouw van het nieuwe huis duurde één jaar. Nadat de familie, geholpen door Lenie Heemskerk, het huis had schoon gemaakt, keerden ze terug naar hun 'oude stekkie'.

Toen Lenie Heemskerk in 1963 het huis had helpen schoonmaken, had zij nooit kunnen vermoeden dat zij daar nog eens zou wonen als mevrouw Berkelaar. Toch is dit gebeurd. Jan trouwde namelijk op 18 juni 1976 met Lena Jannetje (Lenie) Heemskerk (geboren 20 juni 1943). De ouders van Jan gingen wonen in het huis waar Lenie gewoond had, aan de Molenweg 51. Zowel Cor als To overleden in het ziekenhuis in Woerden. To op 3 oktober 1980 en Cor op 5 november 1981.

Jan en Lenie genieten volop van hun huis en het plekje waar eens volgens de archieven een krot stond.